

Nemzetpolitikai összefoglaló

2014. 43. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Balog: Közös ügy a Kárpát-medencei magyar nyelvű oktatás ügye

Balog Zoltán nyolc külhoni magyar pedagógusszervezettel hosszú távú együttműködési megállapodást írt alá Czunyiné Bertalan Judit köznevelési államtitkárral és Kaposi Józseffel, az Oktatókutató és Fejlesztési Intézet főigazgatójával. Az emberi erőforrások minisztere köszöntőjében célként jelölte meg, hogy a felsőoktatás és a köznevelés területén egységes Kárpát-medencei magyar nyelvű oktatási térben gondolkodjanak, és olyan stratégiát alkossanak, amely ezt az egységet kifejezi. Az oktatási tér egyszerre jelent együttműködést, szakmai kapcsolatokat a külhoni és a magyarországi pedagógusszervezetek között, és jelenti a kapacitások „jó használatát”, ösztöndíjrendszer felépítését – mondta. Utóbbi célja diplomás magyar szakemberek képzése és erősítése, valamint az, hogy ezek a szakemberek lehetőséget lássanak a boldogulásra szülőföldjükön, még ha ez más ország területén van is. Balog Zoltán a kölcsönösséget hangsúlyozva úgy vélekedett: a magyar nyelv megőrzését tekintve nagyon sokat lehet tanulni a külhoni pedagógusszervezetektől. A nyelvi identitás elvesztésének veszélye Magyarországon is fennáll, és nagyon fontos, hogy ne egyszerűen csak őrzés történjen, hanem a nyelvi kultúra továbbfejlesztése is megvalósulhasson - fogalmazott. Orosz Ildikó, a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség elnöke az aláíró külhoni szervezetek nevében elmondta: az együttműködés, a külhoni pedagógusszervezetek bekapcsolása az oktatásfejlesztésbe azt jelenti, hogy kíváncsiak a véleményükre és részt vehetnek a szakmai munkában. A kisebbségben élő sem akar többet gyermekének, mint egy többségi; azt, hogy a legjobb és egyúttal megbízható, értékes tudást kaphasson élete folyamán - mondta a szövetség elnöke. A minőségre ható támogatáspolitikát leghatékonyabb formája a magyar nyelvű kultúra és identitás segítése – összegzett.

A magyar kormány támogatja a csíksomlyói kegyhely felújítását

Húszmillió forint támogatást különít el a jövő évi költségvetés tervezésekor a magyarországi Emberi Erőforrások Minisztériuma a csíksomlyói Mária-kegyhely számára. A pénzből többek között a nyeregbeli Hármashalom-oltárt újítják fel. Soltész Miklós, az Emberi Erőforrások Minisztériumának egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkára pénteken Csíksomlyón jelentette be a támogatási szándékot a „Mária-út és a szakrális központok szerepe a Kárpát-medencében” című kétnapos konferencia szünetében. „Azt már a ferences atyák fogják eldönteni, hogy ebből mit valósítanak meg” – adott szabad kezét a pénz elköltésére Soltész. Hozzátette, fontos a magyar kormány számára, hogy segítse a csíksomlyói zarándokhelyet, amely részben szakrális, részben nemzeti értékeket is hordoz az összmagyarság számára. Bőjte Mihály, a csíksomlyói kolostor házfőnöke rögtön meg is adta a választ arra, hogy mihez kezdenek majd a pénzzel. „Az eredeti tervünk a Hármashalom oltár felújítása volt. Ezért kérelemmel

fordultunk az államtitkár úrhoz, hogy segítsenek bennünket megjavítani a szabadtéri oltárt. Mivel több pénzt fognak adni, ebből további javításokat végzünk majd: a zarándokház is felújításra szorul, zajlik továbbá az orgonajavítás, és a sekrestyét is fel kell újítani” – sorolta a tennivalókat a házfőnök.

Minden városban kötelező lesz a December 1. út

Minden városban és megyei jogú városban kötelező módon a román nemzeti ünnep, december 1. nevét kell viselnie egy fő útvonalnak, a helyi önkormányzatoknak pedig kötelező módon rendezvényeket kell szervezniük a nemzeti ünnep napján, miután Traian Băsescu államfő kedden kihirdette az ezt rögzítő törvényt. A tervezetet Mircea Duşa védelmi miniszter nyújtotta be a parlamentben, célpontjai pedig egyértelműen a székelyföldi települések. A jogszabály értelmében a megyeszékhelyek önkormányzatai minden december elsején kötelesek a többi állami intézménnyel közösen ünnepeket rendezni, a védelmi minisztériumot pedig a belügyi tárccával és a rendvédelmi szervekkel közösen katonai díszszemlék megszervezésére kényszeríti a törvény. A jogszabály szerint a rendezvények számára „a hatályos törvények értelmében” kell a finanszírozást biztosítani. A jogszabályt a szenátus áprilisban, a képviselőház szeptemberben fogadta el. A parlamenti vita során román honatyák is kifogásolták az ünneplés kötelezővé tételét. Mint ismeretes, december elseje 1990 óta Románia nemzeti ünnepe, amelyen arra emlékeznek, hogy 1918-ban a magyarországi románok egy gyulafehérvári nagygyűlésen kifejezték azon szándékukat, hogy Erdély, a Partium és a Bánság egyesüljön Romániával.

Románia nemzeti ünnepét egy olyan történelmi eseményre emlékező dátumra kell kitűzni, melyet a románok és a magyarok egyaránt elfogadhatónak tartanak – jelentette ki csütörtöki sajtótájékoztatóján Antal Árpád, Sepsiszentgyörgy polgármestere. „December elseje helyett inkább az 1989-es forradalomhoz köthető időpontot kellene választani – például december 16. vagy december 22. alkalmasabb lenne –, hiszen pozitív élményre emlékeztetne, ezzel szerintem az ország minden lakosa egyetértene” – jegyezte meg a polgármester. Antal felhívta a figyelmet, hogy négy év múlva lesz a százéves évfordulója annak, hogy Erdélyt Romániához csatolták, ám az itt élő másfél millió magyar nem nyert a december elsejei egyesülésből. „Ha négy év múlva valaki megkérdezi, hogy az itt élő magyarok négy nemzedéke – mi, a gyerekeink, a szüleink és a nagyszüleink – mit nyertünk ebből, nehéz lesz pozitív választ adni. De így van ezzel az erdélyi románok jelentős része is” – fogalmazott az előljáró, aki szerint 1918 óta a román vezetés sokkal több problémát generált, mint amennyit megoldott.

A Hargita megyei képviselőként politizáló Mircea Dusa védelmi miniszternek régi vesszőparipája, hogy a magyar többségű településeken nem ünneplik meg méltóképpen a román nemzeti ünnepet. Ugyanakkor az erdélyi, magyarok lakta városok és megyei jogú városok túlnyomó többségében már eddig is létezett december 1. nevet viselő utca, néhány kivételtől – Csíkszereda, Szováta, Nyárádszereda – eltekintve tehát nem fog intézményes

nyomás nehezedni a városvezetőkre az utcaátnevezés tekintetében. Az ünnepeket eddig inkább a helyi román közösségek szervezték, a kérdés inkább az, hogy azokon a településeken, ahol ennek – az elenyésző számú román nemzetiségű lakos miatt – nincs hagyománya, megpróbál-e a kormány a prefektusok révén nyomást gyakorolni az önkormányzatokra, esetleg utólag vádolva törvényszegéssel a polgármestereket? Ami biztosnak tűnik, hogy a székelyföldi, magyar többségű városok előljáróinak nincs szándékában központi ünnepséget szervezni, a törvény következménye leginkább az lehet, hogy a székely zászló vagy a kétnyelvű feliratok mellett újabb indokot szolgáltat a prefektusoknak – azaz a kormánynak – az önkormányzatok elleni támadásra.

Potápi: széleskörű összefogásra van szükség a felvidéki magyarság megmaradásához

Széleskörű társadalmi és civil összefogásra van szükség Felvidéken a helyi magyarság megmaradásához – jelentette ki Potápi Árpád János, a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára. Az államtitkár erről múlt keddi pozsonyi látogatásán, a Magyar Közösség Pártjának (MKP) elnökével, Berényi Józseffel tartott közös sajtótájékoztatón beszélt azt követően, hogy tárgyalásokat folytatott az MKP vezetőivel, valamint egyházi és más felvidéki magyar szervezetek képviselőivel. Az egyeztetések során a résztvevők a felvidéki magyarság megmaradásával kapcsolatos problémákat és célkitűzéseket vették számba, egyebek mellett az oktatás, a kultúrpolitika, az ifjúságpolitika területén. A sajtótájékoztatón Berényi József felvázolta azokat a kihívásokat, amelyekre a felvidéki magyarság szervezeteinek a jövőben választ kell adniuk ahhoz, hogy sikerüljön megállítani a helyi magyar közösség létszámfogyatkozását. Hangsúlyozta: a megoldáskeresés terén és egyéb tekintetben is nagyon fontosnak tartják a magyar kormány eddigi segítségét, és a jövőben is számítanak arra. Potápi Árpád János leszögezte: a magyar kormány stratégiai partnerének tekinti a Magyar Közösség Pártját mint az egyedüli olyan felvidéki magyar pártot, amely etnikai alapon képviseli az ottani magyarság érdekeit. Hozzáfűzte: a magyarság megtartásában a történelmi egyházaknak kiemelt szerepe van, ugyanakkor az ifjúsági szervezetek szerepe is nagyon hangsúlyos.

Hamarosan tárgyalja a szlovák parlament az állampolgársági törvényt?

Miroslav Lajčák külügyminiszter a múlt heti kormányülésen Robert Kaliňák belügyminiszternek átadta az állampolgársági törvény tervezett módosításának elemzését. A belügyminiszter néhány hónapig azt állította, hogy régen elkészítette az állampolgársági

törvény módosításának javaslatát, amelynek a ma érvényben levő jogszabályozást kell mérsékelnie, ám az csak azt követően kerülhet a kormány, majd a parlament elé, ha azt a Lajčák vezette külügyi tárca véleményezte. A törvény módosítását a szlovák törvényhozás 2010-ben fogadta el, válaszként a magyarországi kedvezményes honosítást lehetővé tevő törvényre. A törvény miatt eddig több mint 900 személy vesztette el szlovák állampolgárságát, a jogszabály a legnagyobb számban Csehország állampolgárait érintette. A magyar állampolgárság felvétele miatt 55 személyt fosztottak meg szlovák állampolgárságától. Sajtóértesülések szerint az állampolgársági törvény új verziója a jelenleginél mérsékeltebb lesz, ugyanakkor a kettős állampolgárságot állandó lakhelyhez kötné, így tehát az állampolgárságuktól megfosztott felvidéki magyarok helyzetére továbbra sem jelent majd megoldást.

Közben az Európai Bíróság hírleveléből kiderült, hogy a testület még szeptember folyamán, végzés útján utasította el a Lomnici Zoltán, az Emberi Méltóság Tanácsának elnöke által az Európai Parlament ellen benyújtott keresetet. Ezzel egyidejűleg a Most-Híd képviselője, Gál Gábor bejelentette, hogy pártja a magánélethez való jogra és a független bírósági ítélezést biztosító jogra hivatkozva támadná meg a szlovák állampolgársági törvényt az Emberi Jogok Európai Bíróságán Strasbourgban.

Finisbe érkezett a kampány a nemzeti tanácsi választások előtt

Október 26-án, vasárnap választanak másodjára nemzeti tanácsokat a Szerbiában élő nemzeti kisebbségek. A Magyar Nemzeti Tanács (MNT) megválasztása közvetlen úton történik, és összesen 35 képviselő juthat be a választáson induló négy listáról. Az elmúlt évek választási eredményei alapján biztosra vehető, hogy a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) által indított Magyar Összefogás lista lesz a választás győztese. A Magyar Összefogás listáján a VMSZ képviselői mellett a vajdasági magyar értelmiségi, egyházi és civil élet szereplői is helyet kaptak. A VMSZ által indított lista tagjai az elmúlt hetekben vajdasági kampánykörúton jártak, melynek során a régió magyar lakta területein találkoztak a választókkal, ismertették a Magyar Összefogás lista kampányprogramját, valamint tájékoztatták a helyiek igényeiről, problémáiról. A kampánykörútba az elmúlt héten Németh Zsolt, a magyar parlament külügyi bizottságának elnöke is bekapcsolódott. Németh Zsolt részt vett az „Új kezdet? A kultúra, mint lehetséges híd magyarok és szerbek között” című konferencián Belgrádban, ahol bemutatta a „Történelmi főhajtás a Délvidéken” című magyar, szerb és angol nyelvű kiadványt, amelyben a mindazokat a dokumentumokat és fényképeket gyűjtötték össze, amelyek a magyar-szerb megbékélési folyamatról szólnak. A külügyi bizottság elnöke méltatta a szerb-magyar kapcsolatban történt pozitív változásokat, többek között a két államfő tavalyi közös főhajtását a második világháborúban és azt követően kivégzett ártatlan szerb és magyar áldozatok emléke előtt. A nemzeti tanácsi választás kapcsán Németh Zsolt a VMSZ által indított Magyar Összefogás

szakértelmét, hitelességét és eltökéltségét méltatta, s kifejtette: az elmúlt időszakban megerősödött az önbecsülése a vajdasági magyaroknak, ami a Magyar Nemzeti Tanács eddigi tevékenységének köszönhető. Emlékeztetett arra is, hogy mind a magyarigazolványok, mind a magyar állampolgárság igénylése ebben a régióban volt a legmagasabb. A magyar kormány támogatását is élvező Magyar Összefogáson kívül még három lista verseng a magyar szavazatokért a nemzeti tanácsi választáson: a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége – Csonka Áron lista, a Másként Magyarságunkért – Fodor László lista, valamint a Magyar Liga – Új Magyar Alternatíva – Vass Tibor lista, utóbbi két lista a Demokrata Párt és a Vajdasági Szociáldemokrata Liga támogatását élvez.

Fizikashow tanárgyújtással és krumplipuskával

Október 14-én a Csongori Általános Iskola és a Nagydobronyi Középiskola több mint 400 diákja és pedagógusa vett részt egy-egy másfél óra terjedelmű, kémcsövekben, tiszta alkoholban, száraz jégben, lombikokban gazdag fizikai előadáson és kísérletsoron, s ismerkedhetett meg a fizika érdekesebb oldalával az Utazó Fizikashow két állomásán.

A show a Magyar Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága által szervezett Külhoni Magyar Felsősök Éve program keretében, a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) közreműködésével Felvidék, Erdély és a Vajdaság után most Kárpátaljára látogatott. Az élő fizikaórán az Pataki Attila különböző témákat, fizikai jelenségeket felölelő kísérleteket hajtott végre, egyrészt teljesen hétköznapi, minden háztartásban előforduló tárgyakkal, másrészt olyan eszközökkel, anyagokkal, amelyekkel egy kevésbé felszerelt fizikaborban nem feltétlenül találkozhatnak a diákok.

A Nagydobronyi Középiskola zsúfolásig megtelt dísztermében Kántor József igazgató és dr. Orosz Ildikó, a KMPSZ elnöke köszöntötte a közel 300 diákot. A Csodák Palotája előadója, Kiss Csaba szintén az Öveges terem néhány kísérletét mutatta be, annak jelmondata – „Ahol tudományból show lesz” – szellemében. Hogy mért nem szabad folyékony nitrogént inni, azt egy lufi kárára a tanulók egy életre megtanulták, a modellezés, forráspont, vákuum fogalmával, a különböző halmazállapotokkal és azok jellemzőivel, az állapotváltozásokkal és azok feltételeivel együtt.

